

Obilježja seoskih turističkih domaćinstava u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji

Dukovčić, Vedrana

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:128:447098>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-24**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Vedrana Dukovčić

**OBILJEŽJA SEOSKIH TURISTIČKIH DOMAĆINSTAVA U REPUBLICI
HRVATSKOJ I REPUBLICI SLOVENIJI**

ZAVRŠNI RAD

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Kolegij: Poslovanje ugostiteljskih poduzeća

Mentor: Ivan Pukšar, mag. oec., viši predavač

Komentor: mr. sc. Silvija Vitner Marković, viši predavač

Matični broj studenta: 0618610012

Karlovac, rujan 2015.

SAŽETAK

U završnom radu pojmovno se određuju seoska turistička domaćinstva te obilježja seoskih turističkih domaćinstava u Republici Hrvatskoj i Sloveniji. Analiziran je smještaj u seoskim turističkim domaćinstvima, gastronomska ponuda koja se nudi gostima te različite aktivnosti. Za odabrane slučaje istaknuto je seosko turističko domaćinstvo „Ograde“ iz Pazina (RH) i seosko turističko domaćinstvo „Trnulja“ iz Ljubljane (SLO). Analizirana je ponuda seoskih turističkih domaćinstava u kontekstu jedinstvenosti i prepoznatljivosti svake zemlje.

Ključne riječi: seosko turističko domaćinstvo, obilježja smještaja, gastronomija, aktivnosti, Republika Hrvatska, Republika Slovenija

SUMMARY

Rural tourist households in Croatia and Slovenia are discussed in this final paper. Accommodation of rural tourist households is explained also, gastronomic offer which is offering to guests, and other facilities. Rural tourist households „Ograde“ from Pazin and rural tourist households „Trnulja“ from Ljubljana are highlighted casestudies in this paper. Rural tourist households are analysed in the context of uniqueness and recognizability of each country.

Keywords: rural tourist household, elements of accommodation, gastronomy, activities, Republic of Croatia, Republic of Slovenia

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka, metode prikupljanja i obrade podataka.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	1
2. POJMOVNO ODREĐENJE SEOSKIH TURISTIČKIH DOMAĆINSTAVA.....	2
3. SEOSKA TURISTIČKA DOMAĆINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	7
3.1. Prostorna distribucija seoskih turističkih domaćinstava u RH.....	7
3.1.1. Sjeverna Hrvatska.....	8
3.1.2. Zagreb i središnja Hrvatska.....	10
3.1.3. Obala i priobalje.....	11
3.1.4. Lika i Gorski kotar.....	13
3.1.5. Slavonija i Baranja.....	15
3.2. Analiza statističkih pokazatelja - RH.....	17
4. ODABRANI SLUČAJ U REPUBLICI HRVATSKOJ: SEOSKO TURISTIČKO DOMAĆINSTVO „OGRADE“, PAZIN.....	20
5. OBILJEŽJA SEOSKIH TURISTIČKIH DOMAĆINSTAVA U REPUBLICI SLOVENIJI.....	23
5.1. Prostorna distribucija seoskih turističkih domaćinstava u Republici Sloveniji.....	23
5.2. Analiza statističkih pokazatelja - SLO.....	31
6. ODABRANI SLUČAJ U REPUBLICI SLOVENIJI: SEOSKO TURISTIČKO DOMAĆINSTVO „TRNULJA“, LJUBLJANA.....	34
7. USPOREDBA SEOSKIH TURISTIČKIH DOMAĆINSTAVA HRVATSKE I SLOVENIJE.....	37
8. ZAKLJUČAK.....	39
LITERATURA.....	41
POPIS ILUSTRACIJA.....	43
POPIS GRAFIKONA.....	44

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

U završnom radu predmet istraživanja su seoska turistička domaćinstva u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji. Glavni cilj ovog istraživanja je utvrđivanje obilježja i raznolikosti seoskih turističkih domaćinstava u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji.

1.2. Izvori podataka, metode prikupljanja i obrade podataka

Prilikom izrade ovoga rada glavni izvor podataka bila je stručna literatura iz područja turizma i hotelijerstva i mnoge internetske stranice. Metoda prikupljanja podataka korištena za izradu ovog završnog rada je metoda desk istraživanja. Podaci su obrađeni metodom analize, sinteze, deskripcije, kompilacije i komparacije.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Završni rad sastoji se od osam poglavlja. Prvo poglavlje je uvodno gdje se iznosi predmet i cilj rada, izvori podataka, metode prikupljanja i obrade podataka te sadržaj i struktura rada.

Drugo poglavlje je pojmovno određivanje seoskih turističkih domaćinstava. U ovom poglavlju objašnjen je teorijski pregled seoskih turističkih domaćinstava kroz definicije pojmova vezanih uz domaćinstva. Treće poglavlje su seoska turistička domaćinstva u Hrvatskoj u kojoj je objašnjena prostorna distribucija domaćinstava u Republici Hrvatskoj po regijama te analiza statističkih pokazatelja. Četvrto poglavlje je odabrani slučaj za seosko turističko domaćinstvo u Republici Hrvatskoj. Nakon toga slijede obilježja seoskih turističkih domaćinstava u Republici Sloveniji te odabrani slučaj za seosko turističko domaćinstvo u Republici Sloveniji i usporedba seoskih turističkih domaćinstava u Hrvatskoj i Sloveniji te osmo poglavlje koje se odnosi na zaključna razmatranja.

2. POJMOVNO ODREĐENJE SEOSKIH TURISTIČKIH DOMAĆINSTAVA

Seosko turističko domaćinstvo je samostalna gospodarska i socijalna jedinica temeljena na vlasništvu ili uporabi proizvodnih resursa i upravljanju obitelji u obavljanju poljoprivredne i turističke djelatnosti. U seoska turistička domaćinstva spadaju ugostiteljske i turističke usluge aktivnog odmora u prirodi u seoskom okruženju i prostorima uređenim u ruralnom stilu uz prehranu sa proizvodima iz vlastite proizvodnje te mogućnost aktivnog sudjelovanja u seoskim aktivnostima koje se provode na seoskim domaćinstvima.

Prije otprilike dvadesetak godina pojavio se i proširio i u Hrvatskoj. Hrvatska je zemlja sa očuvanim seoskim destinacijama te se je obnovom i prenamjenom kuća u seoska turistička domaćinstva sve više razvijao agroturizam. Obuhvaća poslovnu aktivnost kojoj je cilj ugošćavanje gosta u privatnim kućama (farme ili poljoprivredna gospodarstva ili mali hoteli) gdje gosti mogu aktivno ili pasivno sudjelovati u oranju, kopanju i sadnji, košnji trave, branju i sušenju ljekovitog bilja, pčelarstvu, mužnji i pravljenju mliječnih proizvoda, branju voća i povrća i spremanju zimnice. Seoska turistička domaćinstva se definiraju kao djelatnost pružanja ugostiteljskih usluga ili boravak turista u domaćinstvu koje je organizirano kao seosko turističko domaćinstvo radi odmora ili rekreacije. Seosko turističko domaćinstvo može nuditi usluge spavanja i prehrane, prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda ili prodaju proizvoda sa drugih seoskih turističkih domaćinstava koja se nalaze u neposrednoj blizini onoga na kojem su gosti odlučili odsjesti. Od ponude gostima se još mogu ponuditi razni izleti u okolicu, kampiranje na posjedu, poslovni ručkovi, teambuilding, sportske i zabavne aktivnosti, razgledavanje kulturne baštine nekog grada ili općine, mogu se baviti jahanjem, kušanjem meda, vina, domaćeg sira, pomagati u kuhinji kako bi naučili tradicionalna jela pojedinih regija i slično.

Gradovi, sela i infrastruktura u Hrvatskoj zauzimaju 8,4% površina, što znači da ruralni prostor čini 91,6% njezinog cjelokupnog kopnenog teritorija u koji se smatra cjelokupni prostor izvan gradova, prostor koje je predmet zanimanja u sociološkom i gospodarskom smislu, u kojem se rasprostiru mala ruralna društva ili ruralne zajednice, i usko je životno i radno povezan s pretežno prirodnim okolišem.¹

¹ Demonja D. i Ružić P.: Ruralni turizam u Hrvatskoj, Meridijani, Zagreb 2010.g., str. 13

Na slovenskim selima se mogu čuti slovenski dijalekti, vidjeti njihova tradicionalna arhitektura i seoski običaji. Može se sudjelovati u raznim seoskim poslovima kao poljoprivrednim radovima, spremanju domaćih slovenskih jela, hranjenju domaćih životinja te večernjim zabavama. U Sloveniji 37% površine otpada na seoska turistička domaćinstva i njihove okućnice. Slovenci proizvedu 400 tona maslinovog ulja te imaju ukupno 7000 kilometara uređenih planinarskih staza koje koriste domaćinima i gostima.²

Osnovna djelatnost na seoskom turističkom domaćinstvu je poljoprivreda, a usluge turistima su dodatna djelatnost. Da bi seosko turističko domaćinstvo moglo pružati dodatne usluge turistima, mora biti odgovarajuće opremljeno i organizirano, s primjereno educiranim osobljem za pružanje tih usluga. Domaćin ima više uloga od recepcionara, kuhara, konobara, zabavljača, vodiča, kreatora ponude, poljoprivrednika, trgovca, prezentira vlastiti način života u domaćinstvu te pokreće oživljavanje starih zanata. Goste treba upoznati s ekološkim načinom poljoprivredne proizvodnje, što znači da se oni mogu uvjeriti kako se ne primjenjuju kemijska sredstva zaštite, niti mineralna gnojiva i ne gaje genetski modificirane kulture. Kvaliteta ponude ovisi o okolišnim, klimatskim, rekreacijskim činiteljima i vizualnoj privlačnosti, zatim prometnoj povezanosti (pristupni putovi, putokazi, održavanosti puteljaka u prirodi koji se koriste za šetnje te blizini gostionice, trgovine, pošte, banke, liječnika ili automobilskeg servisa), komunalnoj opremljenosti, očuvanoj tradiciji, gastronomskoj ponudi, vinskim cestama i cjelokupnoj ljepoti kraja u kojem se seosko turističko domaćinstvo nalazi.³ Prednosti seoskih turističkih domaćinstava su očuvanje naseljenosti ruralnog prostora, stvaranje većih površina seoskog gospodarstva, osposobljavanje seoskog stanovništva za samostalan rad, poticanje proizvodnje i prerade poljoprivrednih proizvoda, oživljavanje starih zanata, očuvanje izvornih običaja i socio - kulturnih posebnosti, proširenje postojeće turističke ponude Hrvatske, ublažavanje sezonskog karaktera turističkog poslovanja, svrstavanje uz zemlje koje prate svjetske turističke trendove, a nedostaci su staračka domaćinstva bez poduzetničkog iskustva, mala i usitnjena poljoprivredna gospodarstva, slabo razvijena komunalna i društvena infrastruktura.⁴

Gosti koji dolaze na seoska turistička domaćinstva su veće platežne moći, a ne kategorija koja izabire seoski turizam zbog očekivano nižih cijena od onih u ekskluzivnim turističkim

² Turistička domaćinstva: www.turisticneketije.si (14.04.2015.)

³ Demonja D. i Ružić P.: op.cit., str. 26

⁴ Geić S.: Menadžment selektivnih oblika turizma, Sveučilište u Splitu, Split, 2011.g., str. 385

centrima (iako širina ponude može odgovarati i gostima niže platežne moći). Oni dolaze uglavnom iz visoko urbaniziranih sredina, koji kroz višekratno korištenje godišnjeg odmora traže upoznavanje široke lepeze doživljaja i iskustava u ruralnom prostoru, koristeći, primjereno dobi, sve njegove prostorne i kulturno - socijalne potencijale. Potražnja za boravkom u seokim turističkim domaćinstvima je sve veća zbog povećanja slobodnog vremena i sve većeg broja dana i termina pogodnih za odmor te kraća izletnička ili vikend putovanja, zatim zbog prirodne i kulturne baštine, brige o zdravlju i svjesnosti korištenja zdravog načina življenja i odmaranja te razvoja tehničkih pomagala, sredstava i opreme koji omogućavaju maksimalno korištenje resursa ruralnog prostora i prilagođavanje ponude svim potrebama potražnje.⁵

Za procjenu mogućnosti razvitka ruralnog turizma najbolje je prvo utvrditi mogućnosti i vrijednote resursa pa se prakticira kontrolna lista pitanja koja će pomoći zainteresiranim za donošenje kvalitetnih odluka glede atraktivnosti kraja i podobnosti razvitka. Uvjeti turističke atraktivnosti za seoska turistička domaćinstva su zdrava klima, nezagađeni zrak, voda i tlo, odsutnost buke i vibracije, odsutnost potencijalnih opasnosti od elementarnih nepogoda, očuvana priroda, očuvano graditeljsko naslijeđe, očuvane socio - kulturne značajke, slikoviti i uređeni krajobraz, mogućnost slobodnog kretanja turista po okolici, uvjeti za sportsku rekreaciju, razonodu i posjete znamenitostima, ugostiteljski objekti, osobito s ponudom regionalnih jela, cestovna povezanost sela, telefonska povezanost sela, udaljenost seoskog domaćinstva do prve ambulante i pošte ne veća od 15 km, udaljenost seoskog domaćinstva do prve trgovine i gostionice ne veća od 5 km. Uvjeti koje moraju ispunjavati seoska turistička domaćinstva su odgovarajuće poljoprivredno zemljište, odgovarajuća poljoprivredna proizvodnja, stambeni objekti i gospodarske zgrade, stoka i druge domaće životinje, mogućnost pružanja uvida u način poljoprivredne proizvodnje, lokacija kuće na atraktivnom mjestu, osiguran pristup automobilom do kuće, u kući osigurana električna struja i tekuća voda, u kući osiguran telefon, mogućnost preuređenja seoskog turističkog domaćinstva u okviru ekonomski prihvatljive investicije, broj, dob, zdravstveno stanje i osobna sklonost članova na seoskom domaćinstvu odgovara potrebama pružanja turističko - ugostiteljskih usluga.⁶

⁵ Geić S.: op.cit., str. 373

⁶ Ibid., str. 395

Izgled seoskih turističkih domaćinstava treba biti u skladu sa tradicijom, da izborom građevnog materijala ne odudara od cjelokupnog pejzaža i susjednih objekata, te objekt mora biti bez oštećenja i znakova dotrajalosti. Objekt mora biti uređen i opremljen tako da omogućuje nesmetano i sigurno kretanje i boravak gostiju i članova domaćinstva, nesmetan prijenos stvari te odgovarajuće čuvanje robe, hrane i pića. Unutrašnjost treba činiti očuvani tradicijski interijer, uređenje objekta mora biti bez oštećenja i znakova dotrajalosti, oprema i uređaji u objektu ne smiju biti oštećeni i moraju biti u ispravnom i funkcionalnom stanju.⁷

Za uspješni razvitak ruralnog turizma potrebna je i promidžba i prodaja. Promidžbene aktivnosti moraju biti poučne, oblikovane, istinite, informativne, kontinuirane i orijentirane prema tržištu seoskih turističkih domaćinstava te se moraju odrediti u pravo vrijeme početkom ili krajem sezone ili u slučaju pada utjecaja na tržištu. Prodaja se sastoji od individualne komunikacije s kupcima tj. turistima telefonom, internetom ili osobnim kontaktom na domaćinstvo. Prodaja obuhvaća prikupljanje odgovarajućih turističkih tržišnih informacija, analizu turističkog tržišta, stvaranje novog prodajnog asortimana te povećanje broja kupaca.⁸ Za razvitak važni su i zakoni. Tu spadaju Zakon o turističkoj djelatnosti u kojem se uređuju načini i uvjeti za obavljanje turističke djelatnosti. Turističke usluge može pružati član seoskog turističkog domaćinstva koji ima rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u seoskom turističkom domaćinstvu sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti.

Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti obuhvaća način i uvjete pod kojima pravne i fizičke osobe mogu obavljati ugostiteljsku djelatnost pa i ugostiteljske usluge u seoskom turističkom domaćinstvu. Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u seoskom turističkom domaćinstvu propisuje što se smatra seoskim turističkim domaćinstvom, minimalni uvjeti (osiguranje dovoljno zdravstveno ispravnih voda, dovoljan broj parkirališnih mjesta), uvjeti za kategoriju i način kategorizacije objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge, vlastita proizvodnja i vrste proizvoda koji ne moraju biti iz vlastite proizvodnje. Posluživanje jela i pića je moguće u kombinaciji s proizvodima koje nije moguće osigurati iz vlastite proizvodnje, kao npr. mineralna voda, začini, brašno, riža i sl. Tim pravilnikom domaćinstvo je organizirano kao seosko turističko domaćinstvo na selu, u kojem njegovi članovi imaju prebivalište, a

⁷ Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu, "Narodne novine" (broj 138/06), Opći minimalni uvjeti, 1.2. Uređenje, oprema i sigurnost, članak 14.

⁸ Demonja D. i Ružić P.: op.cit., str. 185

privređivanje članova seljačkog domaćinstva, koje sudjeluje u pružanju ugostiteljskih usluga, proizlazi iz vlastite poljoprivredne proizvodnje. Pravilnikom se određuju limiti pružanja usluga, i to za pružanje usluge smještaja najviše 10 soba ili 20 postelja.⁹ Seoska turistička domaćinstva moraju biti upisana u Upisnik seoskih gospodarstava ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi. Tu spadaju još i Zakon o hrani, vinu (kušaonica može biti uređena kao dio stambenog prostora ili gospodarskog objekta, u zatvorenom, ili na otvorenom prostoru), Zakon o ekološkoj proizvodnji, veterinarstvu, slatkovodnom ribarstvu, morskom ribarstvu i državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu. Uz sve te zakone vežu se još i propisi iz zaštite okoliša i prirode – Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti prirode i spomeničke baštine, Zakon o vodama i Zakon o šumama, zatim Zakon o sanitarnoj inspekciji, Zakon o hrani, Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće te Pravilnik o veterinarsko - zdravstvenim uvjetima.¹⁰

⁹ Ružić P.: Ruralni turizam Istre, Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Pula, 2011.g., str. 27

¹⁰ Geić S.: op.cit., str. 398

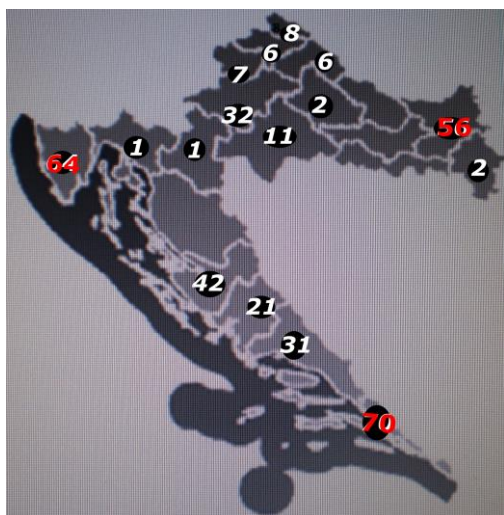
3. SEOSKA TURISTIČKA DOMAĆINSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U ovom poglavlju analizira se prostorna distribucija seoskih turističkih domaćinstava u Republici Hrvatskoj, opisana su pobliže seoska turistička domaćinstva po regijama Republike Hrvatske te je navedena analiza statističkih pokazatelja.

3.1. Prostorna distribucija seoskih turističkih domaćinstava u RH

Prema podacima iz 2010. godine u Hrvatskoj je registrirano 360 seoskih turističkih domaćinstava sa 875 kreveta. Njih 81% nudi usluge prehrane dok 19% ima samo kušaonice. Najveći broj registriranih seoskih turističkih domaćinstava je u Dubrovačko - neretvanskoj županiji i to 20% ili 70 seoskih turističkih domaćinstava te u Istarskoj županiji 18% ili 64 seoskih turističkih domaćinstava. Slijedi Osječko - baranjska županija sa 56 seoskih turističkih domaćinstava, Zadarska županija sa 42 seoskih turističkih domaćinstava te Zagrebačka županija sa 32 seoska turistička domaćinstva.¹¹

Slika 1: Broj registriranih seoskih turističkih domaćinstava po županijama Republike Hrvatske

Izvor: Strategija razvoja ruralnog turizma Splitsko-dalmatinske Županije www.dalmacija.hr (04.10.2014.)

¹¹ Hrvatska gospodarska komora: www.hgk.hr (04.10.2014.)

3.1.1. Sjeverna Hrvatska

U Hrvatskom zagorju gdje se nalazi seosko turističko domaćinstvo Vuglec Breg u koje u blizini ima brojne brežuljke, kleti i crkve. Vuglec Breg ima uređene kućice („hiže“) za smještaj svojih gostiju, uz kućice napravljen je restoran, vinski podrum, dvorana za seminare, ljetna terasa, vinogradi, mogu se gledati i jahati konji, gosti imaju mogućnost šetnje uz jezero. Vinarija sama po sebi tvori riječ turizam odnosno seoska turistička domaćinstva u kojima gosti kušaju domaće proizvode. Gosti mogu aktivno sudjelovati u berbi raznih vrsta grožđa ili mogu šetati kroz kilometarske vinograde te u vinariji isprobati vina graševinu, rajnski rizling, muškati te sauvignon.

Hrvatsko zagorje je područje koje obiluje i tradicijom Martinja, Zagorske svadbe i maškara kada se je išlo po kućama gdje su se mogle kušati domaće krafne i kiselo zelje. Za Božić se tradicionalno radi purica s mlincima i kukuruzna zlevka.

Restoran Vuglec Brega posjeduje otvoreni kamin i terasu sa slamnatim krovom. Tamo se mogu kušati originalna jela koja su prije bake kuhale na domaćinstvima (bakini medaljoni, zagorski štrukli, domaći njoki sa dimljenom šunkom, kukuruzna pastrva i slično).¹²

Vuglec Breg ima četiri hiže pod nazivima Mica, Jana, Lac i Dragec. Uglavnom imaju prvotno izdanje, a neke su dograđene. Materijal je drvo i kamen, donji dio kuća je kamena pelnica a gornji dio su drvene daske i grede. Fasada hiža uglavnom je gruba i neravna, a hiže su opremljene telefonom, internetom, televizijom, kupaonicom, sušilom za kosu, sefom, individualnim sistemom grijanja i drvenom terasom. Dvorana za seminare je isto prisutna u seoskom turističkom domaćinstvu Vuglec Breg gdje se organiziraju sastanci, seminari i radionice, prezentacije novih proizvoda, večere u restoranu te tematske zabave sa raznim izvođačima.

¹² Seosko turističko domaćinstvo Vuglec Breg: <http://www.vuglec-breg.hr/> (04.10.2014.)

Slika 2: „Hiža“, Škarićevo selo, Krapina

Izvor: Vuglec Breg <http://www.vuglec-breg.hr/> (04.10.2014.)

Seosko turističko domaćinstvo Humska klet nalazi se u blizini dvorca Veliki Tabor u kojem posjetitelji mogu razgledati arhitekturu dvorca te poslušati zanimljive priče i legende. U blizini se nalazi i muzej krapinskih neandertalaca u kojem se mogu mnoge povijesne stvari naučiti. Humska klet je tradicionalna drvena kuća sa restoranom i vinskim podrumom koja nudi gastronomske delicije kao što su zagorski kotleti, kuhana šunka sa hrenom te bučnica.

Od aktivnosti kojima se gosti mogu baviti uključeno je hranjenje srna i jelena te iznajmljivanje bicikala kojeg posjetitelji uglavnom koriste za vožnju uz dolinu Sutle.¹³

Seosko turističko domaćinstvo u sjevernoj Hrvatskoj je i Stara vodenica koja se nalazi na samoj hrvatsko - slovenskoj granici uz rijeku Sutlu. U sklopu Stare vodenice nalazi se bazen, dječje igralište, zološki vrt sa raznim životinjama te stari mlin. Gosti imaju na raspolaganju restoran sa kaminom i krušnom peći, wellness centar, kongresni centar, jacuzzi i vinoteku. U ponudi hrane je isključivo domaća zagorska hrana. Domaćini nude zapečeni grah s kobasicama te fini domaći kruh, svježi sir i vrhnje te srneći gulaš.

Sobe su uređene u starinskom stilu od stare hrastovine te su opremljene kupaonicom, televizijom i klima uređajem. Imaju ponudu dvokrevetnih i trokrevetnih soba te organiziranje posebnih aranžmana za valentinovo, Martinje ili jesen u Zagorju.

Ponuda wellness-a je različita kao manikura, masaža te relaksacija u jacuzzi-u i bazenu. Vrijeme se može provesti i u šetnji ili degustaciji raznih vrsta vina te posjeti etno selu Kumrovec.¹⁴

¹³ Humska klet: <http://www.humskaklet.com> (04.10.2014.)

3.1.2. Zagreb i središnja Hrvatska

Od zanata u središnjoj Hrvatskoj je u prošlosti bilo razvijeno tkanje na vodoravnom tkalačkom stanu i lončarstvo na nožnom kolu. Odjeća koja se je nosila bila je od platna, gusto nabrana s uvezenim ukrasima i na nogama opanci a plesao se drmeš.

U blizini Zagreba nalazi se seosko turističko domaćinstvo Eko selo Žumberak. Gostima nudi mnogobrojne aktivnosti i usluge od škole jahanja, organiziranja vožnje terenskim vozilima, motorima i biciklima, kaubojske igre, paintball, adrenalinski park za djecu i odrasle, organiziraju olimpijadu starih sportova, planinarenje, tu se mogu vidjeti različite vrste životinja kao konj, magarac, koza, jelen, srna. U sklopu seoskog turističkog domaćinstva nalazi se i western saloon s desetmetarnim šankom gdje su stolice sedla te pružaju potpuni ugođaj „divljeg zapada“ i netaknute prirode kao simbol slobode. Od smještaja raspolažu sa sedam dvokrevetnih soba i pet bungalova uređenih na starinski način i u ambijentu netaknute prirode te mira i tišine.¹⁵

Gastronomska ponuda je domaća zdrava hrana pripremljena onako kako se to prije pripremalo u seoskih turističkim domaćinstvima. Jedan od specijaliteta su razne vrste gljiva, divljač (srnetina, veprovina), domaći sok od jabuke i bazge, čaj od šipka, domaće vino i rakija, kozje mlijeko. Restoran ima vanjsku terasu na kojoj se mogu organizirati različite vrste proslava, a kapacitet sjedećih mjesta je oko dvjesto.

U blizini Dugog Sela nalazi se seosko domaćinstvo i izletište Matezović koje isto tako nudi domaću hranu kao što je šaran s roštilja, fish paprikaš, a od pića se može kušati domaći orahovac. Posebnost ovog seoskog turističkog domaćinstva čine drvene šetnice koje se nalaze na desetak metara visine tako da se gosti mogu kretati kroz krošnje drveća, ali i tri ribnjaka kod kojeg su pravila pecanja jasno naglašena, a to je da se mora poštivati lovostaj i ribolovne mjere, treba se nositi mreža čuvarica te se kod ulova mora izvagati riba koja se može loviti u neograničenim količinama.¹⁶

¹⁴ Stara vodenica: <http://www.staravodenica.hr/> (04.10.2014.)

¹⁵ Eko selo Žumberak: <http://www.sutla-zumberak.hr/> (04.10.2014.)

¹⁶ Seosko domaćinstvo i izletište Matezović: <http://www.izletistematezovic.hr/> (05.10.2014.)

Slika 3: Seosko turističko domaćinstvo Matezović, Dugo Selo

Izvor: Seosko turističko domaćinstvo Matezović www.izletistematezovic.hr (05.10.2014.)

Seosko turističko domaćinstvo Pirak - Zmajevno gnijezdo čini tradicionalna kuća koja spaja prošla vremena i sadašnju tehnologiju. Sobe su uređene u etno stilu, a birati se može između noćenja sa doručkom, polu pansiona i punog pansiona.

Od gastronomske ponude u Zmajevom gnijezdu mogu se kušati moslavačke brašnjače (kobasice od kukuruznog brašna i mesa), juhe na kiselo, gibanice i još mnogo jela po želji i narudžbi gosta te se uz to mogu kušati vrhunska vina iz vlastite domaće proizvodnje, a najpoznatija im je frankovka.

Aktivnosti kojima se gosti mogu baviti na seoskom turističkom domaćinstvu su vožnja oldtimer jeepovima kroz šumu ili jahanje konja, razne igre orijentacije, briga o cvijeću, košnja trave i slično. Ukoliko je vrijeme Božića u blizini se nalazi obiteljsko imanje Salaj (imanje s bezbroj lampica) koje gosti isto mogu pogledati.¹⁷

3.1.3. Obala i priobalje

Najznačajnija aktivnost priobalja je bila žetva jer je obiteljima u prošlosti to značilo prehranu kroz cijelu godinu. Narod koji živi na obali je i danas vjeran Bogu. Za Uskrs imaju običaj Žudija čuvara Kristova groba.

¹⁷ Zmajevno gnijezdo: <http://www.seoskiturizam-pirak.com/> (05.10.2014.)

Na istočnoj obali Istre nalazi se seosko turističko domaćinstvo Agroturizam Istra Partner Bratulići. Istra je poznata po svježoj ribi, šparogama, domaćem uzgojenom povrću, džemu od šumskih jagoda, pa tako i seosko turističko domaćinstvo Bratulići u svojoj ponudi ima uglavnom sva tradicionalna istarska jela ali i neka jela po samoj narudžbi gosta koja poslužuju u svojoj konobi sa dvije natkrivene terase.

Slika 4: Kuća Bratulići, selo Bratulići, općina Marčan

Izvor: Agroturizam Istra Partner Bratulići www.agrobratulici.com (07.10.2014.)

Raspolažu sa četiri dvokrevetne sobe sa pomoćnim ležajem te dvosobnim apartmanom. Sobe su napravljene u istarskom tradicionalnom stilu (visoki kameni zidovi) te posjeduju klima uređaj, internet, televiziju, parkiralište te se može povesti i kućni ljubimac.

Od aktivnosti gosti se mogu baviti jahanjem, rolanjem, vožnjom bicikla, mogu ići na izlet brodom, na fish-piknik, mogu igrati biljar, brati šparoge i još mnoge druge stvari.¹⁸

U Primoštenu nalazi se seosko turističko domaćinstvo Baćulov dvor. Od ponude koja se gostima može ponuditi tu su razgledavanje konobe, staje, mlina za masline, vinograda i kamenih ulica. Na seoskom turističkom domaćinstvu obitelj Baćulovog dvora ima vlastitu uljaru u kojoj se nalazi mlin za masline od kojeg je ostao samo mlinski kamen gdje su se gnječile masline koji gosti isto tako mogu razgledati, ali samo kao muzejski primjerak jer se više ne koristi u svrhu izrade ulja nego samo za dočaravanje prošlog života gostima. Seosko turističko domaćinstvo posjeduje i kuhinju sa kaminom, konobu u kojoj se čuva vino, ulje, pršuti, sir i suhe smokve, staju u kojoj se nalaze ovce i magarac te zavjetna kapelica.

¹⁸ Agroturizam Istra Partner Bratulići: <http://www.agrobratulici.com/> (07.10.2014.)

Na ulazu u dvore kao atrakcija stoji dugi niz godina magarica Đina koju, a od ostalih aktivnosti kojima se gosti mogu baviti tu su berba maslina i smokava, izrada pletenih košara, sudjelovanje u pripremi hrane, radionica izrade tradicionalnih suvenira, radionica u kamenu te mnoge druge aktivnosti.¹⁹

U dvorima se mogu nabaviti i originalni suveniri kao aromatično bilje i čajevi, rakija, vino, djevičansko maslinovo ulje, orasi i suhe smokve.

Od gastronomske ponude gosti imaju veliki izbor, od kuhanog povrća, pršuta, ovčjeg sira, primoštenskog gulaša, janjetine, a od pića vino Babić. Konobari su obučeni u primoštenske odore kako bi još više dočarali tradiciju primoštenskog kraja te time privukli još više gosti.

Seosko turističko domaćinstvo Agroturizam Stara štala nalazi se nedaleko Pazina. Na domaćinstvu se uzgaja i prodaje povrće te se uzgajaju i životinje u svrhu proizvodnje mesa i mesnih prerađevina. Stara štala ima na raspolaganju četiri sobe (Boškarin, Savin, Bakin i Kaparin). Opremljene su kupaonicom, sušilom za kosu, televizijom, klima uređajem i internetom.

Od gastronomske ponude u domaćinstvu se mogu kušati kobasice, pršut, domaća rajčica, salata, radić, kupus, krumpir, kelj, sir, domaći jogurt, a od pića razne rakije kao medenica, orahovac, crni trn, rakija od jabuka te travarica.²⁰ Restoran u kojem se gastronomske delicije probavaju raspolaže za pedeset sjedećih mjesta u kojem se mogu organizirati razne prigodne svečanosti.

3.1.4. Lika i Gorski kotar

Lika i Gorski kotar su područja poljoprivrede i stočarstva prigodna za uzgoj zdrave hrane. Najviše obiluju sa divljači te riječnim ribama, žabama, puževima i fazanima te domaćim ličkim krumpirom.

¹⁹ Baćulov dvor: <http://baculov-dvor.com/> (07.10.2014.)

²⁰ Agroturizam Stara štala: <http://www.stara-stala.com/> (21.10.2014.)

U Gorskom kotaru nalazi se seosko turističko domaćinstvo Etno kuća Gorski raj, a pripada općini Brod na Kupi. Od aktivnosti na seoskom turističkom domaćinstvu gosti se mogu baviti šetnjom, kupanjem, razgledavanjem špilja, vožnjom kajakom i kanuom te ljetnim i zimskim raftingom. Nedaleko sela nalazi se Dolina leptira gdje gosti mogu otići i razgledati različite leptire bilo danje bilo noćne.²¹

Od gastronomske ponude nude sarmu, krvavice ili pečenice sa kiselim kupusom, šunku, razne vrste gljiva i riba, a od divljači gosti mogu probati jelenji ili medvjedi pršut, pečenog zeca, gulaš od vepra i srne te pečene puhove. Od pića gosti mogu probati rakiju koju mogu kupiti i ponijeti kućama. Od namjernica još se može kupiti domaći med i pastrva.

Etno kuća Gorski raj raspolaže dnevnim boravkom kojeg krasi kamen i drvo, kuhinjom i sa dvije sobe u kojima se nalaze po dva kreveta plus jedan pomoćni.

Slika 5: Etno kuća Gorski raj, Velika Lešnica, općina Brod na Kupi

Izvor: Etno kuća Gorski raj www.etnokucagorskiraj.com (21.10.2014.)

U blizini Tounja nalazi se seosko turističko domaćinstvo Mala vila Rebeka. To je drvena kućica koja raspolaže sa tri sobe koje su opremljene drvenim namještajem i velikim dnevnim boravkom u kojem se nalazi kamin. Aktivnosti kojima se gosti mogu baviti su wellness, šetnja, izleti (toplice Lešće, jezero Sabljaci, planina Klek, grad Ogulin), rafting, ribolov i planinarenje.

²¹ Etno kuća Gorski raj: <http://www.etnokucagorskiraj.com/> (21.10.2014.)

Od gastronomske ponude valja izdvojiti janjetinu, odojak, masnice, ogulinsko zelje, sir, med, jabučni ocat te borova rakija.²²

3.1.5. Slavonija i Baranja

Slavonija i Baranja su poznate po svojim tradicijskim narodnim nošnjama (nošnja Đakovštine poznatoj po ruhu vezenom zlatom) i po šokačkom kolu. Uzgajaju konje i crne slavonske svinje karakteristične samo za slavonsko područje.

U Baranji se nalazi seljačko turističko domaćinstvo Novačić. To je drvena kućica koja raspolaže s blagavaonicom, kuhinjom te dvije dvokrevetne sobe s dva pomoćna ležaja i dječjim krevetićom. Sobe su opremljene kupaonicom, televizijom i internetom. Gosti koji se odluče doći na seosko turističko domaćinstvo moći će vidjeti mnoge starine iz prošlog života kao tkalački stan, zlatoveze, mlin i krunjač.²³

Od aktivnosti gosti se mogu baviti vožnjom kolima sa konjskom zapregom, mogu šetati vinskim cestama, voziti se biciklima, mogu se baviti lovom i ribolovom. Od gastronomske ponude gosti mogu kušati domaću rakiju, višnjevaču, orahovac i baranjska vina te probati domaći kruh, svježi kravlji sir, kajganu, slaninu, čvarke, kulenovu seku, šunku te mnoge druge delicije Baranje. U voćnjaku seoskog turističkog domaćinstva mogu ubrati i jesti domaće trešnje, jabuke, višnje i marelice. Seosko turističko domaćinstvo ima i suvenire slavonske lavande, rakije, bučinovog ulja i džema u ukrasnom pakiranju.

Seosko turističko domaćinstvo Zlatni lug nalazi se u selu Donji Emovci blizu Požege. Seosko turističko domaćinstvo ima sobe sa tri zvjezdice koje raspolažu sa kupaonicom, dnevnim boravkom, televizijom, internetom i mini barom. Seosko turističko domaćinstvo Zlatni lug posjeduje krčmu u kojem se gostima poslužuju gastronomske delicije slavonskog kraja od kobasica, pršuta, kulenovih seka, sušenog sira, čobanca i mnogih drugih mesnih proizvoda iz vlastite proizvodnje seoskog turističkog domaćinstva te se mogu kušati razne vrste vina.

²² Mala vila Rebeka: <http://www.malavilarebeka.com> (22.10.2014.)

²³ Seljačko domaćinstvo Novačić: www.sdnovacic.hr (23.10.2014.)

Aktivnosti kojima se gosti mogu baviti su kupanje, ribolov, mini ski staza za ski školu, dječje igralište, zoološki vrt, mini golf, roštiljanje, wellness, paintball, tenis, odbojka i boćanje.²⁴

Slika 6: Zlatni lug, Donji Emovci, Požega

Izvor: Zlatni lug www.zlatnilug.hr (24.10.2014.)

U blizini Osijeka u Kneževim Vinogradima nalazi se seosko turističko domaćinstvo Stara Baranja. Raspolaže sa starom i novom panonskom kućom sa dvokrevetnim i trokrevetnim sobama sa uslugom doručka, polupansiona ili punog pansiona. Na seoskom turističkom domaćinstvu još se nalazi vinski podrum i pušnica koja se sastoji od zemljane kupole i visokog dimnjaka. Na domaćinstvu se mogu kušati razna domaća jela kao čvarci, kulen, slanina, kobasice, jaja, sir i pekmez. Seosko turističko domaćinstvo nudi i razne aktivnosti kao što su kopanje na poljima, nogomet ili odbojka na pijesku, šetnje po okolici, ležanje u hladu starih oraha, razni izleti (Kopački rit, obilasci vinskih cesta).²⁵

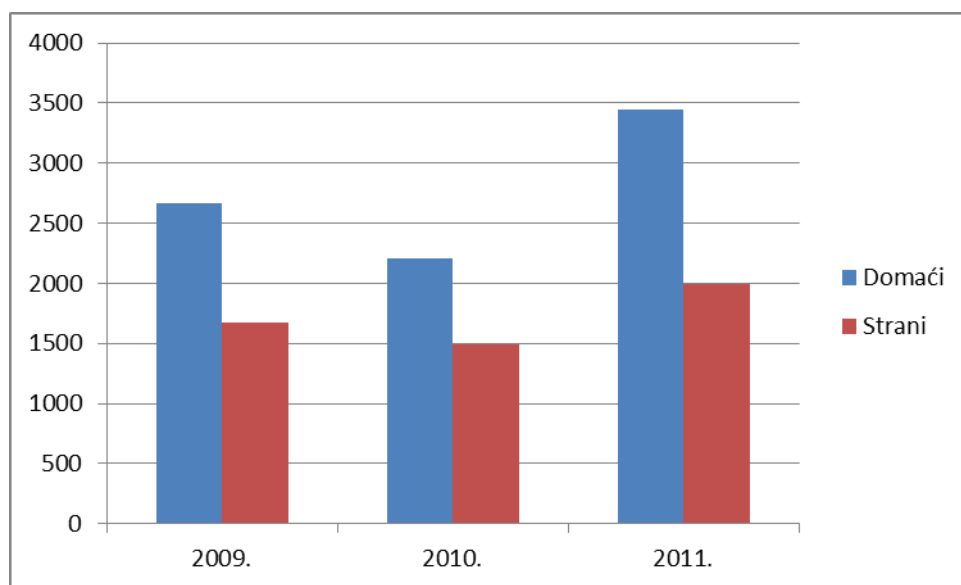
²⁴ Seosko domaćinstvo Zlatni lug: <http://www.zlatnilug.hr/> (24.10.2014.)

²⁵ Seosko domaćinstvo Stara Baranja: www.starabaranja.com (24.10.2014.)

3.2. Analiza statističkih pokazatelja - RH

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku dolasci turista prema vrstama objekata u seljačkim kućanstvima (odnosno seoskim turističkim domaćinstvima) je varirao. Godine 2009. broj dolazaka domaćih turista iznosio je 2 664 te 1 676 stranih turista. Godine 2010. broj dolazaka domaćih turista se smanjio i iznosio je 2 206 turista u seljačkim kućanstvima tj. seoskim turističkim domaćinstvima. Broj dolazaka stranih turista u 2010. godini se također smanjio te je iznosio 1 497 turista. Godine 2011. broj dolazaka domaćih turista je naglo porastao te je iznosio 3 446 dolazaka, dok je broj stranih dolazaka, također, porastao te je iznosio 1 992 dolazaka turista. Noviji podaci od 2011. godine na stranici Državnog zavoda za statistiku nisu dostupni.

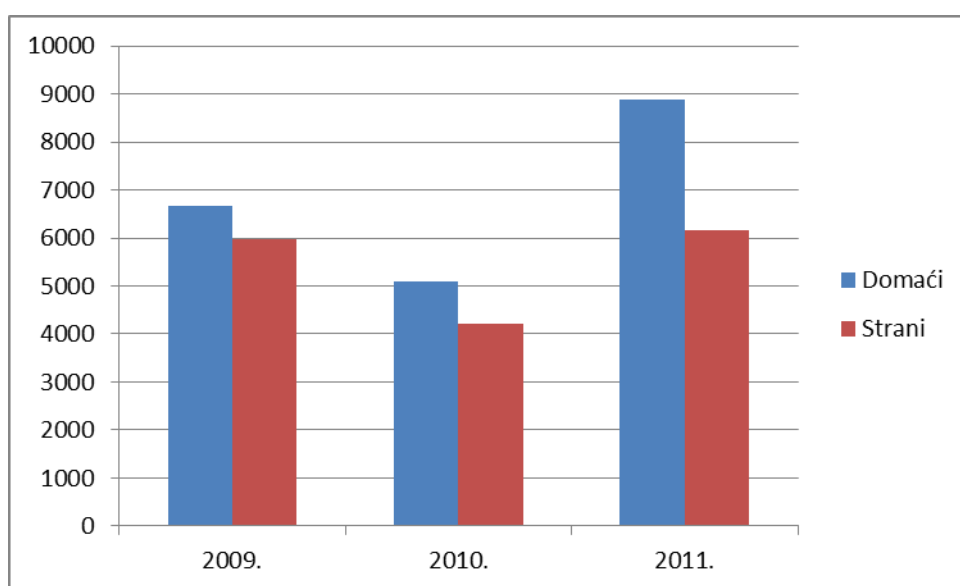
Grafikon 1: Dolasci turista prema vrstama objekata – seljačka kućanstva od 2009. do 2011. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku www.dzs.hr (25.04.2015.)

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku broj noćenja turista prema vrstama objekata u seljačkim kućanstvima bio je dinamičan. Godine 2009. broj noćenja domaćih turista iznosio je 6 670 te 5 984 stranih turista. Godine 2010. broj noćenja domaćih turista se smanjio i iznosio je 5 087 turista koji su prenoćili na seljačkim kućanstvima, dok je broj noćenja stranih turista u 2010. godini iznosio 4 211 noćenja turista. Godine 2011. broj noćenja domaćih turista je naglo porastao te je iznosio 8 886 noćenja, dok je broj stranih noćenja, također, porastao na 6 165 noćenja turista.

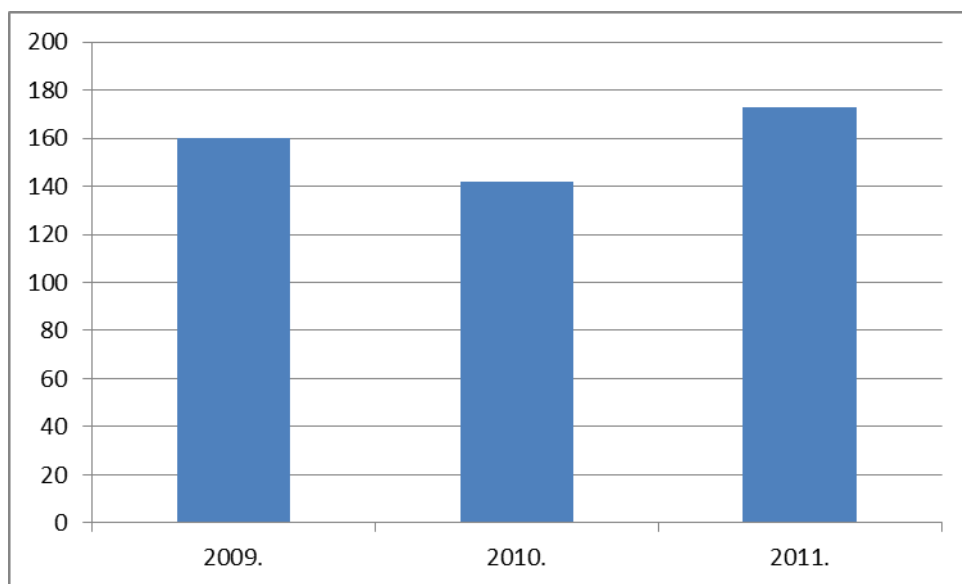
Grafikon 2: Noćenja turista prema vrstama objekata – seljačka kućanstva od 2009. do 2011.godine

Izvor: Državni zavod za statistiku www.dzs.hr (25.04.2015.)

Na grafikonu 3 koji slijedi u nastavku vidljiv je broj soba na seoskim turističkim domaćinstvima u periodu od 2009. do 2011. godine. Broj soba je u 2009. godini iznosio 160 soba u seljačkim kućanstvima. U 2010. godini broj soba se smanjio na 142, a u 2011. godini je porastao na 173 sobe na području Republike Hrvatske.

Grafikon 3: Smještajni kapaciteti prema vrstama i kategorijama – broj soba u seljačkim kućanstvima od 2009. do 2011. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku www.dzs.hr (25.04.2015.)

4. ODABRANI SLUČAJ U REPUBLICI HRVATSKOJ: SEOSKO TURISTIČKO DOMAĆINSTVO „OGRADE“, PAZIN

Seosko turističko domaćinstvo „Ograde“ nalazi se u blizini Pazina u selu Lidranski Katun. Imanje se nalazi na površini 13 000 metara kvadratnih. Ime Ograde dobiveno je zbog pastirskih suhozida odnosno ograde koje je imanje u prošlosti okruživalo pa mu je takvo ime i ostalo. Atraktivnosti koje pruža imanje su zdrava klima, nezagađen zrak i voda, odsutnost buke i vibracija, odsutnost potencijalnih opasnosti, očuvana priroda, očuvano graditeljsko naslijeđe, očuvane socio - kulturne značajke, slikovit krajolik, mogućnosti slobodnog kretanja turista po okolici (vožnja biciklom asfaltiranim cestama ili razgranatom mrežom neasfaltiranih puteva i prirodnih puteljaka kroz šumu i polja), uvjeti za rekreaciju (organizirano rekreativno jahanje uz pratnju kroz prirodu pogodno i za osobe sa posebnim potrebama ili za one koji još nikada nisu probali jahati, pješaćenje kroz selo Žminj, vožnja kočijom), posjete znamenitostima (crkva sv. Mihovila, kapela sv. Antuna, Pazinski Kaštel i Etnografski muzej Istre u Kaštelu), ponuda regionalnih jela i pića (pršut, fuži, pljukanci, kobasice, šparoge), dobra cestovna povezanost sela i osigurani parking ispred seoskog turističkog domaćinstva, telefonska povezanost sela, udaljenost do prve ambulante, pošte, banke i trgovine koja iznosi 3 kilometra, udaljenost rent a car-a 10 kilometara te udaljenost od prvog aerodroma koji se nalazi u Puli koja iznosi 40 kilometara.

Motivi koji prikazuju seosko turističko domaćinstvo „Ograde“ uglavnom se pokazuje radom u poljoprivredi, oranju, kopanju, kosidbi, žetvi, berbi, slaganju stoga sijena, slaganju voza sijena, cijepljenju loze, pletenju sa posebnom vrstom vrbe (košare za sijeno). Na seoskom turističkom domaćinstvu „Ograde“ gosti imaju priliku čistiti štale i timariti konje te obavljati sezonske poljoprivredne radove kao što su sadnja, sjetva, ubiranje plodova, okopavanje, košnja i ubiranje sijena. Mogu se okušati u kuhanju tradicionalnih jela, spremanju zimnice, pređenju vune i pletenju košara.

Uređenje seoskog turističkog domaćinstva mora biti dobro osmišljeno. Treba veliku pozornost posvetiti udobnosti i ukrasima kao što su peć, kamin, ognjište, namještaj, lokalni graditeljski materijal i stil. Vanjski prostor treba urediti da gosti imaju terase, sjenice, da postoji prostor uređen za igranje djece i mora biti dosta domaćih životinja na seoskom turističkom

domaćinstvu.²⁶ Seosko turističko domaćinstvo „Ograde“ raspolaže sa „Kućicom“ i kućom za odmor. „Kućica“ može odjednom primiti šest do osam ljudi. Opremljena je prostranim dnevnim boravkom sa kaminom, kuhinjom sa kombiniranim štednjakom (plin, struja, pećnica), aparatom za kavu, hladnjakom, kuhinjskim priborom, sa tri dvokrevetne sobe, tuš kadom, wc-om, a u vanjskom prostoru ima terasu i vlastiti travnjak, parking u dvorištu te je seosko turističko domaćinstvo prikladno i za invalidne osobe.

Slika 7: „Kućica“ seoskog turističkog domaćinstva „Ograde“, Lidranski Katun, Pazin

Izvor: Seosko turističko domaćinstvo „Ograde“ www.agroturizam-ograde.hr (17.02.2015.)

Kuća za odmor seoskog turističkog domaćinstva „Ograde“ može primiti najviše dvanaest ljudi u šest dvokrevetnih soba. Još posjeduje dnevni boravak, kuhinju sa mini štednjakom, hladnjakom i aparatom za kavu, dva balkona i dvije kupaonice sa wc-om. U vanjskom dijelu raspolaže terasom, bazenom i ležaljka u dvorištu te ima osiguran parking u dvorištu.²⁷

Na seoskom turističkom domaćinstvu gosti tj. njihova djeca mogu vidjeti brojne domaće životinje koje možda u velikim gradovima iz kojih obično dolaze nisu imala priliku ni vidjeti kao konje gdje im je omogućena aktivnost jahanja i hranjenja konja, može se vidjeti veliki broj pataka i gusaka, kokoši i purana, fazani, golubovi, psi i mačke. Odrasli se mogu u okolnoj šumi okušati u lov na divlju svinju, zeca i jarebice ili mogu ići u šetnju u okolicu sela te vidjeti istarsko govedo, koze, ovce pramenke, magarca i istarskog psa goniča.

Način prehrane u Istri je tipičan, ne samo po vrstama jela, već i po njevoj pripremi, sastojcima jela, vremenu i prigodi objedovanja. Jela su se prije pripremala od namirnica koje su bile

²⁶ Ružić P.: op.cit., str. 22

²⁷ Agroturizam „Ograde“: www.agroturizam-ograde.hr (17.02.2015.)

raspoložive na seoskom turističkom domaćinstvu kao što su brašno, povrće, voće, meso, pršut, kobasice, vino, rakija, sokovi, marmelada, šparoge, bljušti, gljive. Danas seosko turističko domaćinstvo „Ograde“ ima u ponudi razna jela koja priprema vlasnica koje je ujedno po zanimanju i kuharica te gosti mogu kušati domaći sir, ombolo, čripnje, sezonske maneštre, štručlje u šugu od kokoši koja poslužuju u kamenoj konobi kapaciteta 25 do 30 osoba uz otvoreno kućno ognjište i istarska vina malvaziju i teran te razne rakije kao smrekvu, orahovac, medovaču, istarsku bisku (rakija od imele) i istrasku travaricu od trava s livada uokolo seoskog turističkog domaćinstva „Ograde“.²⁸

²⁸ Demonja D. i Ružić P.: op.cit., str. 217

5. OBILJEŽJA SEOSKIH TURISTIČKIH DOMAĆINSTAVA U REPUBLICI SLOVENIJI

U ovom poglavlju analizira se prostorna distribucija seoskih turističkih domaćinstava u Republici Sloveniji, opisana su pobliže seoska turistička domaćinstva po regijama Republike Slovenije te je navedena analiza statističkih pokazatelja.

5.1. Prostorna distribucija seoskih turističkih domaćinstava u Republici Sloveniji

Prema podacima iz 2013. godine u Republici Sloveniji je bilo registrirano 850 seoskih turističkih domaćinstava od čega na jugoistočni dio Slovenije koji graniči s Karlovačkom županijom otpada 8% seoskih turističkih domaćinstava u odnosu na cijelu zemlju.²⁹

Slika 8: Regije Republike Slovenije

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva Republike Slovenije www.mkgp.gov.si (17.03.2015.)

²⁹ Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva Republike Slovenije www.mkgp.gov.si (17.03.2015.)

Seosko turističko domaćinstvo Valentinčič nalazi se u Podsabotinu, prvom selu u Goričkim brdima a pripada goričkoj regiji. Raspolaže sa jednom jednokrevetnom sobom i šest dvokrevetnih soba. Sobe su opremljene kupaonicom, sefom, kuhinjom s hladnjakom, balkonom, televizijom, internetom i mini barom.

Od hrane gosti mogu probati fritaje od svježe ubranog povrća iz vlastitog vrta seoskog turističkog domaćinstva, domaću marmeladu, voćne sokove i razne nereske, a od pića nude brišku rebulu, zeleni sauvignon, sivi pinot, malvazija, plavi pinot i merlot.

Aktivnosti kojima se gosti imaju priliku baviti su razne kao bungee jumping, razni izleti u okolicu, nogomet, košarka, odbojka, ribolov na rijeci Soči, vožnja biciklom, odlazak na Jadransko more i posjet muzeja na Svetoj Gori.³⁰

Slika 9: Valentinčič, Podsabotin, Kojsko

Izvor: Valentinčič www.valentincic.si (19.03.2015.)

Seosko turističko domaćinstvo Pri Damjanu nalazi se u selu Slope u blizini Kozina a pripada obalno - kraškoj regiji. Raspolažu sa pet dvokrevetnih soba opremljenih kupaonicom, kaminom i televizijom.

Ponuda hrane na seoskom turističkom domaćinstvu je raznolika od juha, vrganja, pancete s medom i jabukama, domaćeg sira, njoka, pileline, kobasica, pršuta, kremšnita, krofni te puno vrsta salate iz vlastitog uzgoja kao i voća koje seosko turističko domaćinstvo samo uzgaja (jabuke, grožđe).

³⁰ Valentinčič www.valentincic.si (19.03.2015.)

Od aktivnosti gostima se nudi sauna i jacuzzi, penjanje do vrha Slavnik ili Nanos, posjet Škocjaniskim jamama, šetnje po okolici, vožnja biciklom i jahanje.³¹

Seosko turističko domaćinstvo Košir nalazi se u Kranjskoj Gori a pripada gorenjskoj regiji. Nalazi se u blizini skijališta te seosko turističko domaćinstvo nudi uslugu škole skijanja zimi, a za one goste kojima je draže sanjkanje imaju napravljenu snježnu stazu. Od aktivnosti tijekom godine gosti se još mogu baviti vožnjom bicikla, trčanjem ili šetanjem po prirodi.

Od smještaja posjeduju tri dvokrevetne sobe od kojih jedna ima i balkon. Opremljene su kupaonicom, internetom, televizijom i po potrebi krevetićem za dijete. Gosti mogu koristiti i fitness koji se nalazi u podrumu seoskog turističkog domaćinstva Košir. Od prehrane se sprema hrana po želji gosta.³²

Slika 10: Košir, Kranjska Gora

Izvor: Košir www.tk-kosir.com (19.03.2015.)

Seosko turističko domaćinstvo Pri Lazarju nalazi se u osrednjeslovenskoj regiji u Ljubljani odakle se pruža pogled na Kamničko - Savinske Alpe, Karavanke i Julijske Alpe.

Nude usluge izletničkog turizma ali i usluge smještaja. U smještajne kapacitete koje nudi seosko turističko domaćinstvo spadaju dvokrevetne sobe s kupaonicom (tuš, umivaonik i wc), hladnjakom, televizijom, telefonom i internetom i terasom te je jedna soba prilagođena osobama s invaliditetom i posjeduju sobu za sastanke sa projektorom, zaslonom i ozvučenjem.

³¹ Pri Damjanu www.damjan-slope.com (20.03.2015.)

³² Košir www.tk-kosir.com (19.03.2015.)

Od pića tu se mogu kušati domaći sokovi od borovnice, kruške i višnje, bijelo i crno vino te pivo. Od ponude jela gostima se nude kiselo mlijeko, sirutka, sir, govedina, juha od gljiva i pečeni krumpiri.

Aktivnosti kojima se gosti mogu baviti su šetnje po imanju, sudjelovanje u radu u štali ili na pašnjaku, mogu ići vidjeti obližnji kamenolom te se penjati na Janče koji je najviši vrh općine Ljubljana.³³

Seosko turističko domaćinstvo Na meji nalazi se u selu Trnje blizini mjesta Pivka u notranjsko - kraškoj regiji. Od gastronomske ponude domaćini gostima nude krumpir s kiselim kupusom, domaće džemove, kompote, razne vrste gljiva, med, medovaču i gvirc. Smještaj domaćinstva čine dvokrevetne sobe sa kupaonicom, televizijom, internetom, balkonom i sazidanim roštiljem.

Aktivnosti koje domaćinstvo pruža su šetnje okolicom, noćna pustolovina u kolibi usred šume, vožnja biciklom, a djeca se mogu igrati u dvorištu i imaju priliku vidjeti patke i ovce te pomoći domaćinima u hranjenju tih životinja.³⁴

Slika 11: Na meji, Trnje, Pivka

Izvor: Na meji www.kmetija-nameji.com (20.03.2015.)

³³ Pri Lazarju www.pri-lazarju.si (19.03.2015.)

³⁴ Na meji www.kmetija-nameji.com (20.03.2015.)

Seosko turističko domaćinstvo Plaznik nalazi se u mjestu Črna na Koroškem a pripada koroškoj regiji. To je tipična koroška kuća s obilježjima alpske arhitekture, a raspolaže sa jednom dvokrevetnom i jednom višekrevetnom sobom s dodatnim ležajem te kuhinjom u kojoj gosti mogu i sami pripremati hranu, ali mogu kušati i jela koja domaćini spremaju kao govedu juhu, pečani krumpir, svinjsku pečenku, kobasice, štrudle od heljdine kaše, palačinke, ulje od bundeve, domaći jogurt i sir.

Od aktivnosti koje gostima pružaju imaju dva programa za djecu. Jedan u kojem djeca sudjeluju u radovima u štali kako bi upoznala put svježeg mlijeka do konačnog proizvoda u obliku jogurta i sira i drugi program gdje upoznaju osnove ekološkog načina rada kroz hranjenje životinja, radove na njivi i branje ljekovitog bilja. Za odrasle se mogu isto organizirati radovi na njivi, zatim izlet u Park prirode Topla, šetnje po prirodi i vožnje biciklom.

Seosko turističko domaćinstvo Podpečan koje se nalazi između mjesta Žalec i Celja ima tradiciju dugu 250 godina. Pripada savinjskoj regiji a od gastronomske ponude nude mliječne proizvode i sireve iz vlastite proizvodnje kao što su sir s ugljenom, mladi sir s dimljenom pastrvom, sir s mediteranskim biljem, sir čili, sir s paprikom, sir s češnjakom, sir s vlascem, sir s orasima, sir sa roštilja, okruglice od kravljeg sira sa začinskim biljem u suncokretovom ulju.

Od smještajnih kapaciteta obitelj Podpečan posjeduje četiri apartmana (Loka, Gmajna, Travnik i Kunigunda) uređene u seoskom stilu. Opremljeni su kupaonicom, dnevnim boravkom sa kuhinjom, balkonom te se u dvorištu seoskog turističkog domaćinstva nalazi i kušaonica koja se koristi za kušanje sireva i vina ali i za održavanje seminara ili poslovnih sastanaka.

Aktivnosti kojima se gosti mogu baviti su razgledavanje sela Žalec i grada Celje (Stari grad Celje), ići u ribolov na ribnjake Vrbje, mogu ići na kupanje na Šmartinsko jezero, voziti se biciklom te pomoći pri mužnji krava i pravljenju sireva. Seosko turističko domaćinstvo Podpečan ima uslugu i za izletnike tj. planinare, a to je trgovina u kojoj se može kupiti sir, sok od jabuke, domaće vino, voće i med.³⁵

³⁵ Podpečan www.kmetijapodpecan.si (18.03.2015.)

Slika 12: Podpečan, Žalec, Celje

Izvor: Podpečan www.kmetijapodpecan.si (18.03.2015.)

Seosko turističko domačinstvo Arbi nalazi se u zaseoku Žvarulje u općini Mlinše u zasavskoj regiji. Od gastronomske ponude na domačinstvu gosti mogu probati gulaš, palentu s mješavinom heljde, široke rezance s kiselim vrhnjem, savijaču od jabuka i šumskog voća, domaći kruh, a što se tiče pića tu se gosti mogu gostiti sa raznim vrstama vina (cviček, refoška).

Usluge smještaja nemaju, ali zato seosko turističko domačinstvo Arbi pruža razne aktivnosti izletničkog karaktera kao penjanje na Zasavsku i Limbarsku planinu. Djeca se mogu igrati u pješčaniku koji se nalazi u dvorištu domačinstva te se gosti mogu baviti tenisom, nogometom, mogu igrati šah, pikado, mogu se organizirati karaoke ili ih može zabavljati ansambl Duo Arbi.³⁶

Seosko turističko domačinstvo Grobelnik nalazi se u selu Podvrh u Zabukovju na bizeljsko - sremiškoj vinskoj cesti u spodnjeposavskoj regiji. Ponuda koju domaćini omogućuju gostima je izletničkog, ali i boravnog karaktera.

Raspolažu apartmanom sa šest kreveta, sa osam dvokrevetnih i dvije trokrevetne sobe koje su opremljene sa kupaonicom, televizijom, mini barom i balkonom, trgovinom te sa kamenom sobom za degustacije domaćeg vina.

Gostima je od aktivnosti omogućen odlazak u saunu, kartanje, stolni nogomet, vožnja biciklom, šetnje, igranje badmintona te mogu razgledati herbarij biljaka koje rastu u blizini

³⁶ Arbi www.turizemarbi.si (23.03.2015.)

seoskog turističkog domaćinstva. Od jela na domaćinstvu se može kušati juha od gljiva, govedina i mnoga jela po narudžbi gosta.³⁷

Slika 13: Grobelnik, Podvrh, Zabukovje

Izvor: Grobelnik www.grobelnik.si (28.03.2015.)

Seosko turističko domaćinstvo Žagar nalazi se u mjestu Damelj koje spada pod Vinicu koja se točnije nalazi u jugoistočnoj Sloveniji. Od gastronomske ponude nude domaći kruh, suhomesnate proizvode, žgance od heljde, janjetinu i odojak iz krušne peći, domaći sok od jabuke, rakiju i razne likere.

Raspolažu sa tri trokrevetne sobe opremljene kupaonicom, televizijom, mini kuhinjom, hladnjakom, klima uređajem i sefom. Aktivnosti kojima se gosti na domaćinstvu mogu baviti su razgledavanje i igranje sa domaćim životinjama (mačke, magarci, kokoši i patke), vožnja splavom ili rafting po rijeci Kupi, vožnja biciklom i duge šetnje po okolici.³⁸

Seosko turističko domaćinstvo Pri Bračkotu nalazi se u Malečniku u podravskoj regiji. Raspolaže sa sedam apartmana u kojem može odsjesti i do osam gosti odjednom. Od gastronomske ponude gostima se nude domaće kobasice, juha od heljde, gibanica i žganci.

Aktivnosti kojima se gosti imaju priliku baviti su šetnje, vožnje biciklom po okolici seoskog turističkog domaćinstva, berba grožđa, posjet Mariboru, termama Fontana, a za djecu igranje sa psima te jahanje.³⁹

³⁷ Grobelnik www.grobelnik.si (28.03.2015.)

³⁸ Žagar www.tk-zagar.si (28.03.2015.)

³⁹ Pri Bračkotu www.turisticneketije.si/pri-brackotu (28.03.2015.)

Slika 14: Pri Bračkotu, Malečnik

Izvor: Pri Bračkotu www.turisticnekmjetija.si/pri-brackotu (28.03.2015.)

Seosko turističko domačinstvo Roškar nalazi se u Gornjoj Radgoni u pomurskoj regiji. Smještajne kapacitete ne posjeduje, ali zato od gastronomske ponude gosti mogu kušati kiselu juhu, štajersku gibanicu, kolač od dizanog tijesta, slane pogače, štruklje, a od vina mogu kušati muškat, rizling, sauvignon te vino iz kasne berbe.

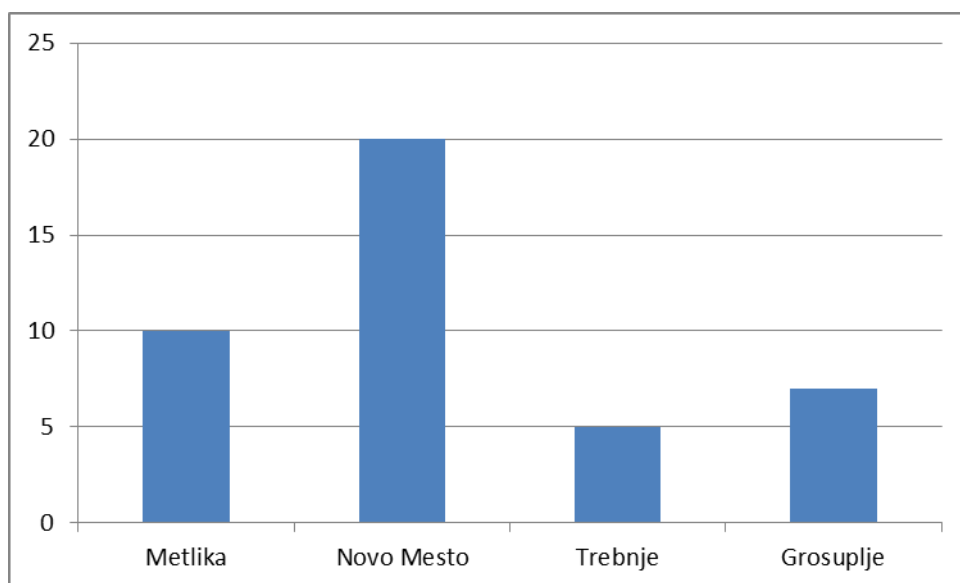
Od aktivnosti koje može pružiti seosko turističko domačinstvo Roškar ima u ponudi hranjenje jelena i srna koja se nalaze nedaleko seoskog turističkog domačinstva koje obitelj posjeduje kako bi djeci pokazala divljač. Gosti još mogu šetati, kupati na kupalištu Radenci te posjetiti dvorac Negova.⁴⁰

⁴⁰ Roškar www.turistica-kmetija.si (18.03.2015.)

5.2. Analiza statističkih pokazatelja - SLO

Na grafikonu 4 koji slijedi u nastavku prikazan je broj seoskih turističkih domaćinstava u Jugoistočnoj Sloveniji koja je pobliže promatrana u ovom radu zbog toga što graniči s Karlovačkom županijom koja je od posebnog interesa autora ovog rada. Broj seoskih turističkih domaćinstava u Metliki iznosi svega 10 domaćinstava, u Novom Mestu ih je duplo više nego u Metliki, a u općinama Trebnje i Grosuplje iznose nešto više od 5 seoskih turističkih domaćinstava. Ove općine i gradovi su najbliži Karlovačkoj županiji..

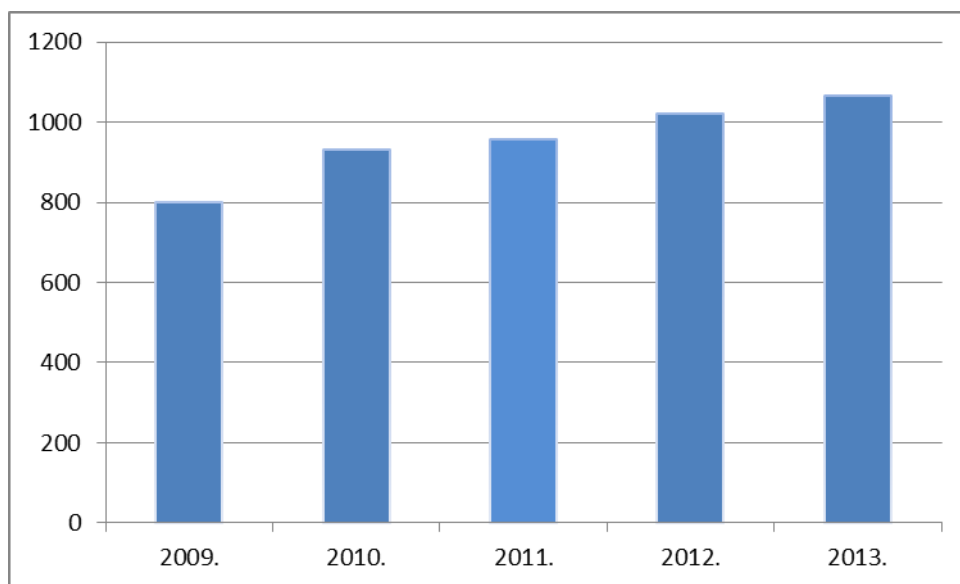
Grafikon 4: Broj seoskih turističkih domaćinstava u Jugoistočnoj Sloveniji 2013. godine

Izvor: Izrada autora prema Statističkom uredu Republike Slovenije www.stat.si (28.03.2015.)

Na grafikonu 5 koji slijedi u nastavku vidljiv je broj soba na seoskim turističkim domaćinstvima u periodu od 2009. do 2013. godine. Broj soba je u 2009. godini iznosio 800 soba u seljačkim kućanstvima. U 2010. godini broj soba se povećao na 932 te je nastavio rasti, pa je tako 2011.godine bilo 957 soba, 2012.godine 1 020 soba a 2013.godine 1 065 na seljačkim kućanstvima.

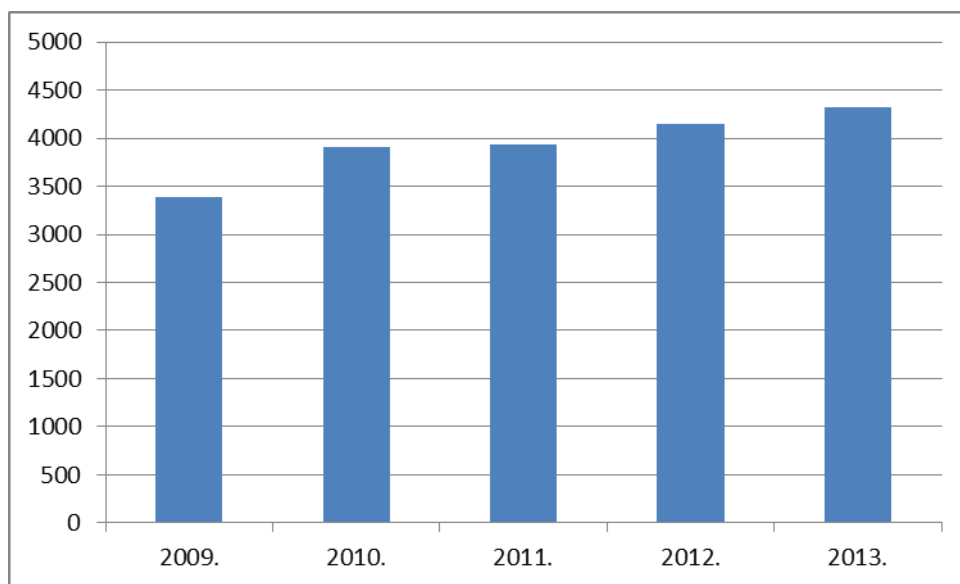
Grafikon 5: Smještajni kapaciteti prema vrstama i kategorijama – broj soba u seljačkim kućanstvima od 2009. do 2013. godine

Izvor: Izrada autora prema Statističkom uredu Republike Slovenije www.stat.si (08.09.2015.)

Na grafikonu 6 koji slijedi u nastavku prikazan je broj postelja prema vrsti smještaja tj. seoskih turističkih domaćinstava u Republici Sloveniji u periodu od 2009. do 2013. godine. Godine 2009. broj postelja je iznosio 3 386, dok se svake iduće polako povećavao. U 2010. godini broj postelja na seoskim turističkim domaćinstvima je iznosio 3 906, a u 2011. godini 3 932, godine 2012. 4 148 postelja, a 2013. godine broj postelja na seoskim turističkim domaćinstvima je iznosio 4 326 iz čega je vidljivo da turisti sve više počinju dolaziti na seoska turistička domaćinstva te se domaćini odlučuju na otvaranje novih seoskih turističkih domaćinstava te obnovu i nadogradnju postojećih seoskih turističkih domaćinstava.

Grafikon 6: Broj postelja po vrsti smještaja – seoska turistička domaćinstva od 2009. do 2013. godine

Izvor: Izrada autora prema Statističkom uredu Republike Slovenije www.stat.si (26.04.2015.)

6. ODABRANI SLUČAJ U REPUBLICI SLOVENIJI: SEOSKO TURISTIČKO DOMAĆINSTVO „TRNULJA“, LJUBLJANA

Seosko turističko domaćinstvo Trnulja nalazi se u Črnoj vasi pokraj Ljubljane. Domaćinstvo je dobilo ime po plodu crnog trnovitog grma, a obnovljeno je 2002. godine. Seosko turističko domaćinstvo usmjereno je proizvodnji ulja i brašna. Na njemu se pružaju razne atraktivnosti kao svježi zrak, izleti s ponudom domaće hrane i pića (grah, kiselo zelje, kobasice, štrukle), točionica vina gdje nude vlastito vino, domaća alkoholna i bezalkoholna pića, očuvane socio - kulturne značajke, uvjete za rekreaciju (vožnja kočijom, vožnja biciklom po okolini), stjecanje znanja iz područja seoskog turizma, dobra cestovna povezanost, osigurani parking ispred domaćinstva, blizinu zračne luke Jože Pučnik od 28 kilometara, udaljenost autobusnog i željezničkog kolodvora 8 kilometara, udaljenost središta Ljubljane od 7 kilometara te aktivnosti jahanja, ribolova i vožnje kanuom od 400 metara.

Princip uređenja stacionarnih seoskih turističkih domaćinstava je bez šanka jer u protivnom bi se radilo o gostionici. Stacionarna domaćinstva mogu posluživati sve vrste hrane. Djelatnost u ruralnom turizmu u Sloveniji regulirana je zakonom o ugostiteljstvu, dok je pravilnicima regulirano uređenje prostora, edukacija, priprema hrane, zdravstveni pregled te higijenski uvjeti. U Sloveniji postoji razlika između seoskog turizma i obrta. Seosko turističko domaćinstvo s kapacitetom do 16 kreveta čini seoski turizam, a seosko turističko domaćinstvo s kapacitetom preko 16 kreveta svrstava se u obrt. Jedni i drugi imaju pravo na ulazak u katalog i mogu koristiti poticaje države.⁴¹ Seosko turističko domaćinstvo Trnulja ima kapacitet ispod 16 kreveta te spada u seoski turizam. Raspolaže sa četiri apartmana (Konoplja, Tritikala, Kozura i Ajda) i jednim studiom (posebna kuća sa vlastitim ulazom) koji sadrže kuhinju, dnevni boravak, blagavaonicu, balkon i kamin. Sobe u agroturizmu su kategorizirane u dvije osnovne kategorije. U prvu kategoriju spadaju sobe s kupaonicom i wc-om. Kod druge kategorije je na svakih 6 kreveta obavezna kupaona i wc te u svakoj sobi topla i hladna voda. Seosko turističko domaćinstvo Trnulja ima u svakom apartmanu kupaonicu sa wc-om i toplu i hladnu vodu na svim slavinama u apartmanu. Materijal koji se koristio pri izgradnji vanjskog dijela domaćinstva su cigle od stare kuće, izolacija od konoplje koja osigurava ugodnu klimu, smanjuje buku, liječi bez posebnih mjera zaštite, izdržljiv je i dugotrajan prirodni proizvod i

⁴¹ Ružić P.: *Ruralni turizam*, Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Pula, 2009.g., str. 145

glinena žbuka, a unutarnji dio je uređen posebno dizajniranim namještajem od autohtonog drva, a posteljina, zavjese i ručnici napravljeni su od vlakna konoplje.⁴²

Slika 15: Trnulja, Črna vas, Ljubljana

Izvor: Trnulja www.trnulja.com (31.03.2015.)

Gastronomska ponuda koja se pruža na seoskom turističkom domaćinstvu Trnulja je hrana proizvedena od organskih namjernica iz vlastite proizvodnje domaćina kao razne vrste žitarica (pšenica, ječam, raž, heljda) od kojih pripremaju tjesteninu, peciva, slastice i palentu koja je tradicionalno slovensko jelo. Žitarice imaju oznaku BIODAR što znači prema Europskoj uniji da su žitarice kontroliranog organskog uzgoja. Seosko turističko domaćinstvo Trnulja ima veliki izbor ulja kao konopljinu ulje, orahovo ulje, bučino ulje, sojino ulje i repičino ulje koja gosti mogu kušati uz razne salate i namaze. Na seoskom turističkom domaćinstvu se još mogu kušati kobasice od magarca u kombinaciji sa svinjetinom, juha od povrća, lazanje s umakom od rajčice i konoplje, domaći kruh i heljdina pogača koju poslužuju u blagavaonici sa kaminom koji pruža gostima ugođaj i toplinu seoskog turističkog domaćinstva.

Aktivnosti kojima se gosti mogu baviti na seoskom turističkom domaćinstvu Trnulja su šetnje po okolici, vožnja biciklom, vožnja kočijom oko močvare, hranjenje životinja, gledanje postupka nastanka ulja koje domaćini rade za velike grupe gostiju gdje se može vidjeti proces hladnog prešanja te se može poslije toga i degustirati razne vrste ulja te gosti mogu vidjeti i proces nastanka brašna koje se kasnije može degustirati kroz domaći kruh od sedam vrsta brašna. Od ostalih aktivnosti gosti se mogu baviti ribolovom, vožnjom kanua, mogu ići na panoramsko razgledavanje okolice avionom, djeca mogu jahati, voziti se turističkim brodićem

⁴² Trnulja www.trnulja.com (31.03.2015.)

po Ljubljani te hraniti domaće životinje kao što su konji, magarci, patke, kokoši, domaće mačke i pse.

7. USPOREDBA SEOSKIH TURISTIČKIH DOMAĆINSTAVA HRVATSKE I SLOVENIJE

Hrvatska i Slovenija su po mnogim seoskim turističkim domaćinstvima slična ali uveliko i različita. Stupanjem u Europsku uniju Hrvatskoj su se otvorile razne mogućnosti kako se razviti u seoskom turizmu koje još nije u potpunosti iskoristila kao poboljšanje konkurentnosti među seoskim turističkim domaćinstvima. Treba više voditi računa o očuvanju i zaštiti okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa, poboljšanju kvalitete života na seoskim domaćinstvima, poboljšanju infrastrukture te učinkovitosti institucijskog okruženja. Slovenija je već u tom dijelu naprednija. Ima bolje uređena seoska turistička domaćinstva, ima više putokaza po državi kako bi se ljude još više informiralo o značaju i postojanosti sela i njegove okolice a ne samo grada i luksuza.

U Hrvatskoj je svaki dio različit, od Dalmacije u kojoj je princip gradnje (kamene kuće), hrana (plodovi mora i janjetina) i ljudi puno drugačiji nego u Slavoniji gdje je princip gradnje vezan uglavnom uz drvene kućice i visoko energetska hranu (kulen, kobasice, čvarci, čobanac). U Sloveniji su seoska turistička domaćinstva većinom rađena prema sličnim standardima i to zidane kuće sa autohtonim namještajem i komfornog sadržaja. Arhitekturu Slovenije u prošlosti je predstavljala glina kao glavni materijal gradnje seoskih turističkih domaćinstava te pečena opeka. Što se tiče poljoprivredne i stočarske grane Slovenci najviše uzgajaju konje, goveda, svinje i ovce, a najviše sade žitarice, krumpir, industrijsko i krmno bilje te su orijentirani na eko proizvode kao aroniju, goji jagode i kivano. Hrvati najviše uzgajaju svinje, perad i ovce, a najviše sade krumpir, krmno bilje i kukuruz čime su vrlo slični Sloveniji.

U 2011.godini na području Republike Hrvatske ukupno su turistima bile zastupljene 173 sobe dok je u Republici Sloveniji zastupljenih soba bilo 957 te je već 2013.godine ta brojka bila 1 065. To uvelike pokazuje razliku u razvijenosti ove dvije države i dovodi do zaključka da se Hrvatska još mora puno razvijati u području seoskih turističkih domaćinstava te povezati sa turizmom na selu da bi dostigla Sloveniju.

U Hrvatskoj i Sloveniji su aktivnosti i gastronomska ponuda seoskih turističkih domaćinstava uglavnom iste od hranjenja domaćih i divljih životinja, šetnje okolicom, vožnje biciklom, raznih izleta, kupanja, planinarenja, jahanja, pomaganja domaćinima u kuhanju, sadnji

povrća, berbi grožđa i mužnji krava. U gastronomskoj ponudi u Hrvatskoj i Sloveniji prevladavaju razne juhe, kobasice, sirevi, med, voće i povrće ubrano iz vlastitih vrtova seoskih turističkih domaćinstava te razne vrste rakija i vina koja se isto tako rade na seoskim turističkim domaćinstvima u Hrvatskoj i Sloveniji.

8. ZAKLJUČAK

Seoska turistička domaćinstva u Hrvatskoj i Sloveniji mogu biti registrirana samo ako su poljoprivredni proizvođači koji imaju vlastiti uzgoj hrane od voća, povrća i svježeg mesa. Ukoliko nemaju sve iz vlastitog uzgoja mogu imati sklopljene ugovore sa susjednim seoskim turističkim domaćinstvima koja na taj način pomažu njima, ali i sebi.

Objekti seoskih turističkih domaćinstava moraju biti uređeni i opremljeni tako da omogućuje nesmetano i sigurno kretanje i boravak gostiju i članova seoskog turističkog domaćinstva, treba osigurati nesmetan prijenos stvari te odgovarajuće čuvanje robe, hrane i pića. Za uspješni razvitak ruralnog turizma potrebna je i promidžba i prodaja. Promidžbene aktivnosti moraju biti poučne, oblikovane, istinite, informativne, kontinuirane i orijentirane prema tržištu seoskih turističkih domaćinstava te se moraju odrediti u pravo vrijeme početkom ili krajem sezone ili u slučaju pada utjecaja na tržištu.

Potražnja za boravkom u seoskim turističkim domaćinstvima je sve veća zbog povećanja slobodnog vremena i sve većeg broja dana i termina pogodnih za odmor te kraća izletnička ili vikend putovanja, zatim zbog prirodne i kulturne baštine, brige o zdravlju i svjesnosti korištenja zdravog načina života i odmaranja te razvoja tehničkih pomagala, sredstava i opreme koji omogućavaju maksimalno korištenje resursa ruralnog prostora i prilagođavanje ponude svim potrebama potražnje.

Obilježja seoskim turističkih domaćinstava su zdrava klima, nezagađeni zrak, voda i tlo, odsutnost buke i vibracije, odsutnost potencijalnih opasnosti od elementarnih nepogoda, očuvana priroda, očuvano graditeljsko naslijeđe, očuvane socio - kulturne značajke, slikoviti i uređen krajobraz, mogućnost slobodnog kretanja turista po okolici, uvjeti za sportsku rekreaciju, razonodu i posjete znamenitostima, ugostiteljski objekti, osobito s ponudom regionalnih jela, cestovna povezanost sela, telefonska povezanost sela, udaljenost seoskog turističkog domaćinstva do prve ambulante i pošte ne veća od 15 km, udaljenost seoskog turističkog domaćinstva do prve trgovine i gostionice ne veća od 5 km.

Hrvatska i Slovenija imaju sličnosti, ali i različitosti u principu gradnje objekata ruralnih sredina. U Hrvatskoj su to uglavnom kamene kuće a u Sloveniji zidane kuće i kuće napravljene od gline i pečene opeke. Različit je i način prehrane, ali uglavnom su i Hrvatska i Slovenija orjentirane na domaći uzgoj hrane.

LITERATURA

Knjige:

1. Demonja D. i Ružić P.: Ruralni turizam u Hrvatskoj, Meridijani, Zagreb, 2010.g.
2. Geić S.: Menadžment selektivnih oblika turizma , Sveučilište u Splitu, Split, 2011.g.
3. Ružić P.: Ruralni turizam Istre, Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Pula, 2011.g.
4. Ružić P.: Ruralni turizam, Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Pula, 2009.g.

Internet izvori:

1. Agroturizam Istra Partner Bratulići, www.agrobratulici.com (07.10.2014.)
2. Agroturizam „Ograde“, www.agroturizam-ograde.hr (17.02.2015.)
3. Arbi, www.turizemarbi.si (23.03.2015.)
4. Baćulov dvor, www.baculov-dvor.com (07.10.2014.)
5. Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr (04.02.2015.)
6. Eko park Žumberak, www.sutla-zumberak.hr (05.10.2014.)
7. Etno kuća Gorski raj, www.etnokucagorskiraj.com (21.10.2014.)
8. Grobelnik, www.grobelnik.si (28.03.2015.)
9. Hrvatska gospodarska komora, www.hgk.hr (04.10.2014.)
10. Humska klet, www.humskaklet.com (04.10.2014.)
11. Izletište Matezović, www.izletistematezovic.hr (05.10.2014.)
12. Košir, www.tk-kosir.com (19.03.2015.)
13. Mala vila Rebeka, www.malavilarebeka.com (22.10.2014.)
14. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva Republike Slovenije, www.mkgp.gov.si (17.03.2015.)
15. Na Meji, www.kmetija-nameji.com (20.03.2015.)
16. Podpečan, www.kmetijapodpecan.si (18.03.2015.)
17. Pri Bračkotu, www.turisticnekmjetiji.si/pri-brackotu (28.03.2015.)
18. Pri Damjanu, www.damjan-slope.com (20.03.2015.)
19. Pri Lazarju, www.pri-lazarju.si (19.03.2015.)
20. Roškar, www.turisticna-kmetija.si (18.03.2015.)
21. Seoski turizam Pirak, www.seoskiturizam-pirak.com (05.10.2014.)
22. Seosko domaćinstvo Novačić, www.sdnovacic.hr (23.10.2014.)
23. Stara štala, www.stara-stala.com (21.10.2014.)
24. Stara vodenica, www.staravodenica.hr (04.10.2014.)

25. Statistički ured Republike Slovenije, www.stat.si (28.03.2015.)
26. Trnulja, www.trnulja.com (31.03.2015.)
27. Valentinčič, www.valentincic.si (19.03.2015.)
28. Vuglec Breg, www.vuglec-breg.hr (04.10.2014.)
29. Zlatni lug, www.zlatnilug.hr (24.10.2014.)
30. Žagar, www.tk-zagar.si (28.03.2015.)

Ostali izvori:

1. Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu, „Narodne novine“ (broj 138/06), Opći minimalni uvjeti, 1.2. Uređenje, oprema i sigurnost , članak 14. (04.10.2014.)

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1: Broj registriranih seoskih turističkih domaćinstava po županijama Republike Hrvatske.....	7
Slika 2: „Hiža“, Škarićevo selo, Krapina.....	9
Slika 3: Seosko turističko domaćinstvo Matezović, Dugo Selo.....	11
Slika 4: Kuća Bratulići, selo Bratulići, općina Marčan.....	12
Slika 5: Etno kuća Gorski raj, Velika Lešnica, općina Brod na Kupi.....	14
Slika 6: Zlatni lug, Donji Emovci, Požega.....	16
Slika 7: „Kučica“ seoskog turističkog domaćinstva „Ograde“, Lidranski Katun, Pazin.....	21
Slika 8: Regije Republike Slovenije.....	23
Slika 9: Valentinčič, Podsabotin, Kojsko.....	24
Slika 10: Košir, Kranjska Gora.....	25
Slika 11: Na meji, Trnje, Pivka.....	26
Slika 12: Podpečan, Žalec, Celje.....	28
Slika 13: Grobelnik, Podvrh, Zabukovje.....	29
Slika 14: Pri Bračkotu, Malečnik.....	30
Slika 15: Trnulja, Črna vas, Ljubljana.....	35

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Dolasci turista prema vrstama objekata – seljačka kućanstva od 2009. do 2011. godine	17
Grafikon 2: Noćenja turista prema vrstama objekata – seljačka kućanstva od 2009. do 2011.godine.....	18
Grafikon 3: Smještajni kapaciteti prema vrstama i kategorijama – broj soba u seljačkim kućanstvima od 2009. do 2011. godine.....	19
Grafikon 4: Broj seoskih turističkih domaćinstava u Jugoistočnoj Sloveniji	31
Grafikon 5: Smještajni kapaciteti prema vrstama i kategorijama – broj soba u seljačkim kućanstvima od 2009. do 2013. Godine.....	32
Grafikon 6: Broj postelja po vrsti smještaja – seoska turistička domaćinstva od 2009. do 2013. godine.....	33